

V důsledku ruské invaze na Ukrajinu dne 24. 2. 2022, která způsobila masivní uprchlickou vlnu směřující do střední Evropy, v **České republice prudce vzrostl počet uprchlíků**. K 25. 4. 2022 tak **Ministerstvo vnitra ČR** evidovalo na území ČR **305 368 Ukrajinců** s platným pobytovým oprávněním, z toho více než tři čtvrtiny v regionech.

Počty příchozích do ČR se mění v závislosti na vývoji rusko-ukrajinské války. Je ale pravděpodobné, že ukrajinští uprchlíci budou přicházet i v následujících měsících. Nově příchozím je v první řadě třeba poskytnout **prvotní pomoc**,

tedy uspokojit jejich základní životní potřeby (zajistit jim potraviny, vodu, hygienické potřeby, léky a lékařskou péči, ubytování a základní vybavení) a poskytnout jim nezbytnou psychosociální, právní a administrativní asistenci.

Místní samosprávy hrají klíčovou roli, neboť právě na jejich území dochází k zajištění základních životních potřeb migrantů, migranti zde podnikají první administrativní kroky a seznamují se s naší kulturou i společností. V tomto listu proto přinášíme základní osvědčené tipy pro samosprávy, stejně tak jako inspirativní příklady z praxe a užitečné odkazy.

Od pondělí 21. 3. 2022 platí v ČR tzv. Lex Ukrajina – soubor tří zákonů, kterými ČR uvádí do praxe **institut dočasné ochrany** schválený na evropské úrovni. Cílem těchto zákonů (s prozatímní platností na jeden rok, tedy do 31. 3. 2023) je zjednodušit pobyt ukrajinským uprchlíkům a také usnadnit jejich zaměstnávání. Ukrajinským uprchlíkům (držitelům dočasné ochrany i speciálního víza za účelem strpění), jejich rodinným příslušníkům a dalším vybraným skupinám osob, které pobývaly na území Ukrajiny, tyto zákony mj. zajišťují:

- **DOČASNOU OCHRANU.** Z právního hlediska se na institut dočasné ochrany pohlíží jako na dlouhodobé vízum za účelem strpění. Dočasná ochrana je udělena po dobu jednoho roku a může být automaticky prodloužena nejdéle o jeden rok. Další prodloužení bude podléhat rozhodnutí evropských a českých institucí.
- **VEŘEJNÉ ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ.** Uprchlíci z Ukrajiny jsou ode dne vstupu na území ČR pojištěnci veřejného zdravotního pojištění (pokud jim oprávnění k pobytu bude vydáno do 30 dnů od vstupu, v opačném případě jsou pojištěnci 30 dnů před vydáním).
- **VOLNÝ VSTUP NA TRH PRÁCE.** Držitelé dočasné ochrany jsou pro účely trhu práce vnímáni jako lidé s trvalým pobytem a mají volný vstup na trh práce. Zaměstnavatel musí o jejich nástupu do zaměstnání pouze informovat krajskou pobočku ÚP. Mohou také být podpořeni v rámci aktivní politiky zaměstnanosti (např. rekvalifikace) a mají nárok na podporu v nezaměstnanosti.
- **NÁROK NA SOCIÁLNÍ A HUMANITÁRNÍ PODPORU.** Držitelé dočasné ochrany jsou kryti speciálním systémem sociální podpory, který aktuálně zahrnuje:
 - » humanitární dávku – všem držitelům dočasné ochrany je plošně poskytována humanitární dávka ve výši 5 000 Kč. Na žádost a po doložení čestného prohlášení o nedostatečných příjmech je možné poskytnout dávku opakovaně po dobu následujících max. 5 měsíců,
 - » příspěvek pro solidární domácnosti,
 - » přístup k sociálním službám (včetně pobytových) v případě, že se nacházejí v nepříznivé sociální situaci. Úhrada bude řešena speciální dotací pro poskytovatele.

Držitelé dočasné ochrany nemají přístup do národního systému sociálního zabezpečení.

- **PŘÍSTUP DO VZDĚLÁVACÍHO SYSTÉMU.** Držitelé dočasné ochrany mají možnost umístit své děti do dětských skupin. Děti mají dále volný přístup do MŠ i ZŠ, vztahují se na ně speciální termíny pro zápisy a jejich vzdělávací program může být upraven za účelem poskytnutí jazykové přípravy. Podle zákona je dítě vázáno povinnou školní docházkou v ČR dnem udělení víza nad 90 dnů (včetně dočasné ochrany). V současné situaci MŠMT metodicky stanoví, že rodiny mají prostor na adaptaci a **povinnost školní docházky vyvstane až od 1. září**. Zároveň je preferováno, aby děti do školy nebo adaptační skupiny nastoupily co nejdříve. Ukrajinské ministerstvo školství akceptuje nutnost docházky v české škole. Zároveň platí, že **Ukrajina žádá hostitelské země o podporu vzdělávání podle ukrajinských osnov**.

» *Užitečné odkazy*

Podrobnější shrnutí Lex Ukrajina najdete např. na stránkách migraceonline.cz či [Konsorcium nevládních organizací pracujících s migranty](#).

SDRUŽENÍ ASSOCIATION
PRO INTEGRACI FOR INTEGRATION
A MIGRACI AND MIGRATION

Spolufinancováno
z programu Evropské unie
Erasmus+

Při zajištění základní pomoci ukrajinským uprchlíkům je třeba:

1. **Vyhodnotit situaci na základě zjištěných potřeb uprchlíků**
2. **Zajistit základní potřeby**
3. **Posílit kapacity**
4. **Být flexibilní**
5. **Koordinovat aktivity na úrovni obce, okresu a kraje**
6. **Zlepšit informovanost a orientaci uprchlíků**
7. **Zabránit šíření předsudků, nenávistných komentářů i poplašných zpráv**
8. **Zajistit bezpečnost**
9. **Zajistit financování z rozpočtu obce, národních i evropských dotačních titulů**
10. **Podpořit adaptaci a integraci nově příchozích**

1 VYHODNOTIT SITUACI NA ZÁKLADĚ ZJIŠTĚNÝCH POTŘEB UPRCHLÍKŮ

Spíše než jednat spontánně a na základě nepodložených předpokladů je efektivnější nejdříve **zmapovat situaci uprchlíků**, a tak např. identifikovat zranitelné osoby a zájemce o zprostředkování práce či celkový obsah a rozsah pomoci. K tomuto účelu můžete využít komplexní dotazník **Zjišťování potřeb v hromadných ubytovacích zařízeních**, který jsme společně s partnery vytvořili. Zároveň je ale důležité **zmapovat i potřeby těch, kteří jsou ubytováni jinde než v hromadných ubytovacích zařízeních**. Tuto skupinu lze následně kontaktovat např. během komunitních, vzdělávacích či informativních akcí pořádaných samosprávou, neziskovými organizacemi nebo dalšími aktéry.

» 3.2 Mapování lokální situace

2 ZAJISTIT ZÁKLADNÍ POTŘEBY

Jako efektivní se z praxe samospráv ukázalo vytvořit **jedno záchytné centrum**, kde budou uprchlíkům **poskytnuty informace (v ústní i písemné formě), krátkodobé ubytování a nabídnuta možnost hygieny, odpočinku a občerstvení**. Pro zajištění materiálních potřeb se lze **spojit s potravinovými bankami, jídelnami a restauracemi, charitativními organizacemi či vyzvat občany k cílené materiální sbírce** (zde je potřeba jasně komunikovat, co je potřeba zajistit, v jakém množství a kvalitě). Důležité je **dobře informovat v ukrajinském jazyce o alergenech obsažených v podávaných jídlech** a mít připravenou variantu pro případ různých stravovacích omezení. Centrum by mělo být vybaveno internetovým připojením a dostatkem zásuvek i nabíječek na různé typy telefonů, vhodné je zařídit zde i dětský koutek a koutek na přebalování. Mělo by být také propojeno s poskytovatelem lékařské péče (nemocnice nebo ordinace praktického lékaře), aby bylo v případě potřeby možné rychle zajistit lékařskou pomoc či léky. Ve velkých městech by záchytné centrum mělo být **otevřeno 24 hodin denně**, aby příchozí mohli přijet v jakoukoliv hodinu a případně zde nouzově přespat.

3

POSÍLIT KAPACITY

Obcím se doporučuje **oficiálně vyzvat místní občanskou společnost, neziskové a komunitní organizace, městské organizace** (např. knihovny, kulturní centra, sportovní organizace) **a firmy, aby se připojily k iniciativě solidarity pro uprchlíky**. Partnerství je obzvláště zásadní v **malých obcích**, kam se jen obtížně dostane pomoc z národní či krajské úrovně. Důležité je oslovit také místní migrantské komunity a najít mezi nimi styčné důstojníky pro spolupráci.

Efektivní pomoc uprchlíkům se dále opírá o **zapojení dobrovolníků**, kteří převezmou dílčí koordinační, informační či tlumočnické úkoly. Důležité je proto nastavit pomoc tak, aby bylo možné úkoly delegovat (jednodušší je delegovat menší, krátkodobé úkoly). Zapojování a koordinaci dobrovolníků by měla mít na starosti **jedna pověřená osoba**, která bude **vést jejich evidenci** vč. konkrétních dovedností a nabídek pomoci (osvědčuje se používat např. google tabulky). Koordinátor dobrovolníků by měl dobrovolníky **zaškolit, správně nastavit jejich očekávání, upozornit je na rizika práce s cizinci** (jazyková a kulturní bariéra) a s lidmi, kteří utíkají z válečného konfliktu (např. vysoké riziko posttraumatického stresového syndromu). Je také potřeba zapojit obyvatele obce, kteří mluví rusky či ukrajinsky (např. učitelé ruštiny v důchodu, Ukrajinci dlouhodobě usazení v obci). Pro dlouhodobé funkční nastavení systému dobrovolníků je důležité, aby koordinátor **pravidelně získával zpětnou vazbu, reagoval na ni a předešel jejich vyhoření** např. prostřednictvím pravidelných supervizí, kolektivního sdílení, zvyšování interkulturních dovedností aj. Je dobré mít na paměti, že řada služeb může fungovat na dobrovolnické bázi pouze emergentně a postupně musí být zahrnuty do strukturálního chodu obce (viz dále).

4

BÝT FLEXIBILNÍ

Obce by se měly připravit na to, že se situace bude často měnit (nová vládní nařízení, mění se počet příchozích Ukrajinců, jejich stěhování v rámci ČR i otázka délky jejich setrvání v ČR). Posílení kapacit, delegování dílčích úkolů, budování soudržného kolektivu napříč organizacemi i důraz na odpočinek a prevenci vyhoření by samosprávám měly umožnit nepředvídatelné situace lépe zvládat.

5

KOORDINOVAT AKTIVITY NA ÚROVNI OBCE, OKRESU A KRAJE

Díky kontaktům na místní organizace jsou samosprávy v jedinečné pozici **zprostředkovávat kontakty a propojovat tak aktéry, kteří se zapojují do pomoci uprchlíkům**. Za účelem lepší koordinace aktivit lze např. **vytvořit společnou koordinační platformu pomoci**, do které se zapojí zainteresovaní aktéři a kde se nastaví podmínky pro sdílení informací a vzájemné rozdělení úkolů i součinnost na nich (např. jedna organizace poskytne prostory, druhá zajistí služby, třetí si vezme na starost publicitu atd.). Vzájemnou informovanost o podniknutých krocích a aktivitách lze podpořit např. prostřednictvím **online sdílených informací**, které bude pověřená osoba pravidelně aktualizovat.

Ve střednědobém horizontu (např. po ukončení nouzového stavu a související činnosti krizových štábů) se i v menších lokalitách vyplatí **určit či vytvořit funkci koordinátora pro pomoc uprchlíkům a jejich integraci v rámci úřadu samosprávy**. Úkolem tohoto pracovníka je koordinovat poskytování pomoci a činnost dobrovolníků, zajišťovat komunikaci a spolupráci relevantních odborů v rámci úřadu samosprávy i dalších zapojených aktérů a mobilizovat zdroje a kapacity pro integrační aktivity na místní úrovni. Je žádoucí, aby tento pracovník ovládal ruský či (ideálně) ukrajinský jazyk a měl dobrý přehled o fungování úřadu i dalších organizací, které pracují s uprchlíky.

Zároveň je vhodné zaměřit se na **vytváření/posilování/zapojení se do obecních, okresních i krajských sítí a komunikačních kanálů**, které propojují aktivní aktéry a které jsou zdrojem pomoci a podpory. Jejich prostřednictvím získá úřad samosprávy lepší přehled o rozsahu krizové situace, na kterou může následně **adekvátně reagovat a mobilizovat nezbytné zdroje a kapacity**. Bude mít také **přehled o aktivitách ostatních aktérů** a může na ně uprchlíky **odkazovat**, např. skrze distribuci letáků, na webových stránkách či nástěnce v budově úřadu. K efektivnější regionální spolupráci lze využít také existující struktury – např. místní akční skupiny nebo mikroregiony.

» 3.1 Sítování a mnohostranná spolupráce na lokální úrovni

6

ZLEPŠIT INFORMOVANOST A ORIENTACI UPRCHLÍKŮ

Aby se ukrajínští uprchlíci co nejdříve zorientovali v českém prostředí (fyzickém, právním, sociálním i institucionálním), je důležité jim nabídnout informace v jejich jazyce. Lze je odkázat na mnoho **bezplatných národních a regionálních infolinek** (» *Užitečné odkazy*) a zprostředkovat jim služby tlumočnicků či interkulturních pracovníků, kteří je např. doprovodí na úřady či k lékaři. Dalším zdrojem informací je aplikace MPSV **Smart Migration**, která přináší základní informace o zaměstnávání, zdravotní péči či vzdělávání v ruském, ukrajinském a anglickém jazyce. Aplikace je ke stažení **ZDE**. Podobně užitečné mohou být ukrajinsko-jazyčné sekce na stránkách úřadu samosprávy či internetové stránky určené přímo uprchlíkům. Orientaci uprchlíků ve městě či obci také ulehčí směrovky (např. na nádražích) či informace ve vozech MHD v ukrajinštině. Ve větších městech a obcích velmi pomohlo zavést pro uprchlíky bezplatnou městskou hromadnou dopravu.

» 6.1 Zásady písemné a ústní komunikace s migranty

» 6.2 Interkulturní práce a komunitní tlumočení

7

ZABRÁNIT ŠÍŘENÍ PŘEDSUDKŮ, NENÁVISTNÝCH KOMENTÁŘŮ I POPLAŠNÝCH ZPRÁV

Jak počáteční vlna solidarity s ukrajinskými uprchlíky postupně opadá, v souvislosti s přijatými místními i národními opatřeními se opět začínají ozývat kritické komentáře, šířit předsudky i nepravdivé informace. Místní samosprávy, které jsou vnímány jako důvěryhodnější než instituce na úrovni státu, mohou poskytnout svým obyvatelům **srozumitelné a důvěryhodné informace** a zároveň **příspěk k budování pozitivního obrazu uprchlíků**. Vyplácí se proto mluvit **bez emocí o konkrétních věcech**, které se obyvatel samosprávy týkají či budou týkat. V komunikaci je také vhodné se **zaměřit na inspirativní lidské příběhy**, čísla a statistiky dodávat spíše jako kontext. Zásadní je **neopakovat a neprohlu- bovat předsudky** a naopak **dát svou podporu nově příchozím jasně najevo**.

Pokud se na území samosprávy již začaly šířit poplašné zprávy, je zásadní nejprve zjistit, jakými kanály se šíří a jaká část obyvatelstva byla zasažena (děje se to i v rámci ukrajinských komunit). Následně bude potřeba připravit se zástupci všech klíčových institucí společnou komunikační strategii.

» 5.1 Jak komunikovat s většinovou společností o integraci

» 5.2 Jak čelit panice a poplašným zprávám

8

ZAJISTIT BEZPEČNOST

Konfliktům mezi obyvateli obce a nově příchozími lze zamezit informováním uprchlíků o pravidlech života v obci (např. noční klid, **třídění odpadu** atd.) a stálých obyvatel o kulturních rozdílech a interkulturní komunikaci. Pro předcházení nepokojů je vhodné posílit přítomnost Městské policie ve vybraných lokalitách. Strážníci by měli být vybaveni informacemi, kontakty a letáky v ukrajinštině, aby mohli poskytnout asistenci nově příchozím. Strážníci i uprchlíci by zároveň měli být poučeni o problematice zprostředkovatelů a nepoctivých pracovních agentur. Inspirací může být ukrajinsko-český leták **Pozor na nekalé praktiky**, který vytvořil Plzeňský kraj a který upozorňuje na rizika při dopravě z hranic, ubytování či práci prostřednictvím pracovních agentur.

» 12.2 Spolupráce s policií při nenávistných akcích a vyhroceném napětí

9

ZAJISTIT FINANCOVÁNÍ Z ROZPOČTU OBCE, NÁRODNÍCH I EVROPSKÝCH DOTAČNÍCH TITULŮ

Všechna potřebná opatření přinášejí značné finanční i personální náklady. V současnosti je řada specifických dotačních titulů připravována. Pro další informace doporučujeme sledovat internetové stránky MV ČR, MŠMT ČR, MMR ČR, MZ ČR a MPSV ČR.

» *Financování*

10

PODPOŘIT ADAPTACI A INTEGRACI NOVĚ PŘÍCHOZÍCH

Po zajištění prvotní pomoci nově příchozím je důležité zaměřit se také na posílení jejich orientace v ČR. Bude pro ně nápomocné, když jim samospráva ve spolupráci s partnery zajistí např. **adaptační kurz v ukrajinštině, kurzy českého jazyka s možností hlídání dětí** či zpřístupní **poradenství cílené na jejich potřeby**. Když má samospráva dobrý přehled o aktivitách místních organizací, může držitele dočasné ochrany nasměrovat na jejich služby. Klíčové je **zapojit uprchlíky do komunitních aktivit** (např. kulturní a sportovní akce) a řešit integraci dětí v rámci školských zařízení a volnočasových aktivit. Propojení migrantů s majoritou a vzájemné poznání přinese všem obyvatelům obce **pocit bezpečí a dobré vztahy**. Samospráva by také měla mobilizovat finance (např. prostřednictvím národních či evropských dotací), aby udržela v chodu nouzová opatření a v případě potřeby je transformovala na dlouhodobá.

Radnice Prahy 3 zajistila pro efektivnější organizaci pomoci ukrajinským uprchlíkům **koordinátory ukrajinské národnosti**, kteří dlouhodobě žijí v Česku a mají dostatek zkušeností ke zprostředkování pomoci nově příchozím. Radnice dále zřídila **facebookovou skupinu** pro Ukrajince žijící na území MČ. MČ Praha-Suchdol vytvořila na svých stránkách přehlednou dvojjazyčnou informační sekci pro **ukrajinské uprchlíky**, MČ Praha 2 pak **ukrajinskou mapu městské části**. MČ Praha 6 provozuje **infolinku pro umístění dětí do škol a školek**, MČ Praha 15 a **Praha 20 Horní Počernice** zase vytvořily krizovou linku pro uprchlíky a poskytovatele pomoci.

Město **Český Krumlov** má vlastní **online databázi nabídek pomoci pro uprchlíky**, na svých **stránkách** inzeruje volná pracovní místa a také vytvořilo mapu s nejdůležitějšími místy v ukrajinštině. V nemocnici Český Krumlov je každé pondělí odpoledne přítomen ukrajinsky hovořící lékař.

Město **Havlíčkův Brod** nabízí na svých stránkách mnoho **různorodých informačních letáků** pro Ukrajince, týkající se např. **třídění odpadu** či zřízení linky pro dotazy ohledně zdravotní péče.

Město **Olomouc** zřídilo pro uprchlíky **záchytné centrum** v budově evakuačního centra, informační telefonní linku a v rámci odboru sociálních věcí pověřilo koordinátorku pomoci Ukrajincům. Město dále zřídilo pro uprchlíky **online databázi volnočasových aktivit**, za účelem vzájemného kulturního poznání zorganizovalo např. česko-ukrajinský baletní galavečer. Město také poskytlo Ukrajině rozsáhlou humanitární pomoc financovanou ze zdrojů města, výtečky benefičního koncertu poskytlo společnosti Post Bellum.

Město **Litoměřice** rozjelo projekt **Kamarád pro Ukrajinu**, v němž propojuje své občany s ukrajinskými uprchlíky za účelem společného trávení volného času. Podobná iniciativa funguje i na Slovensku. Tito „**Buddíci**“ (od anglického *buddy* – kamarád) např. doprovází uprchlíky na cizineckou policii, shání vybavení do domácnosti, pomáhají jim s prvním nákupem, vezmou je do parku či jim ukáží město. V **Bratislavě** jsou sdruženi ve facebookové skupině **Buddíci pre Ukrajinov v Bratislave**, kde lze sdílet informace, zkušenosti či dotazy a poptávat pomoc všeho druhu. Na této stránce jsou také k dispozici **užitečné informace pro Slováky pomáhající Ukrajincům**.

Prověření soukromých nabídek ubytování – Mechelen
Belgickému městu **Mechelen** se po vypuknutí války na Ukrajině začala ozývat řada občanů s nabídkou ubytování pro uprchlíky, načež město vytvořilo databázi těchto nabídek. Aby předešlo případným nedorozuměním (např. nepříznivé podmínky pro delší soužití, různá očekávání), **byl každý z nabízejících telefonicky kontaktován**. Část městských úředníků utvořila Pracovní skupinu pro sociální podporu pro ukrajinské uprchlíky, jejíž členové si mezi sebou rozdělili obvolávání přibližně 600 nabízených ubytování. Během patnáctiminutového hovoru prošli s potenciálními ubytovateli **dotazník, do kterého zanesli základní informace o ubytování** (typ ubytování, počet místností, vybavení, počet dosavadních obyvatel, počet sociálních zařízení, bezbariérový přístup, přítomnost domácího zvířete, dopravní dostupnost ubytování). Úředníci také potenciální ubytovatele **informovali o podmínkách poskytnutí ubytování stavených městem** (např. bezplatnost, ubytování min. na tři měsíce, minimální standardy z hlediska bezpečnosti, zdraví a hygieny či kompletní stravování uprchlíků s hostitelskou rodinou). Radnice v případě potřeby zorganizovala osobní prohlídky nabízených ubytování. S rodinami, které na tyto podmínky přistoupily, město podepsalo **písemný souhlas**.

Úspěšná integrace uprchlíků – Altena

Inspirací může být přístup západoněmeckého města **Altena**, které bylo po roce 2015 na národní i mezinárodní úrovni **oceňováno za integraci uprchlíků**. Před příchodem syrských, iráckých a afghánských uprchlíků toto sedmnácti tisícové město trápil úpadek průmyslu, odchod služeb i obyvatelstva. Město se proto rozhodlo **vnímat příchod uprchlíků jako příležitost** k získání mladých obyvatel a pracovníků. Integrační politika města se opírala o několik pilířů:

- **Spolupráce různých úrovní státu.** Federální vláda přiřadila obcím různé počty uprchlíků, zároveň jim ale poskytla nezbytnou finanční i metodickou podporu.
- **Spolupráce s okolními samosprávami.** Při přípravě integračních a rekvalifikačních kurzů Altena zavedla bezplatné autobusové linky, které uprchlíky vozily do vzdělávacího centra v nedalekém Lennetalu.
- **Dekontrované ubytování uprchlíků.** Díky řadě prázdných bytů dokázala Altena poskytnout uprchlíkům důstojné, samostatné a dekontrované ubytování a zabránit tak rezidenční segregaci.
- **Dobrá koordinace úřadů a občanské společnosti**
- **Silné odhodlání vedení obce.** Starosta Alteny založil na radnici odbor pro integraci, podporoval spolupráci města s dobrovolníky i jinými městy, snažil se o odbyrokratizování integračního procesu a inicioval také přijetí většího množství uprchlíků.
- **Výrazné zapojení místních dobrovolníků a občanské společnosti.** Pro uprchlíky byly zorganizovány jazykové kurzy, kurzy o německé kultuře a zvycích, byla uspořádána sbírka oblečení i potravinová banka, dále byly organizovány kulturní a sportovní aktivity (např. fotbalové turnaje, turistické vycházky, pěvecké koncerty či pravidelná sousedská setkání). V rámci **systemu tzv. Kümmererů** (těch, kteří se starají) byli dobrovolníci propojeni s uprchlickými rodinami, kterým pomohli se vším potřebným.

Athénské koordinační centrum pro otázky migrantů a uprchlíků

V souvislosti s uprchlickou krizí, která zasáhla Řecko v roce 2015, vytvořilo město Athény v roce 2017 **centrum pro otázky migrantů a uprchlíků**. Centrum se věnuje:

- **koordinaci aktivit klíčových aktérů** (institucí místní samosprávy, mezinárodních a místních nevládních organizací, dárců, zástupců občanské společnosti a dalších) směrem k migrantům;
- **zprostředkování výměny dobrých praxí** a know-how mezi místními a mezinárodními organizacemi a orgány města v oblastech od poskytování humanitární pomoci až po integraci nově příchozích;
- **prosazování institucionálních změn** – vypracovalo např. *Strategický akční plán pro hladkou integraci migrantů a uprchlíků ve městě Athény*;
- **provozování digitální platformy, která mapuje služby pro migranty** a usnadňuje tak výměnu informací a zdrojů mezi poskytovateli různých služeb;
- **plánování integračních projektů**,
- **spolupráci s ostatními řeckými samosprávami** sdruženými v rámci Sítě měst pro integraci.

ZDROJE FINANCOVÁNÍ

Rada EU přijala 4. 4. 2022 **legislativní změny, které členským státům EU umožňují uvolnit finance na pomoc Ukrajinským uprchlíkům**. Změny se týkají Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu, prostředků Pomoci při oživení pro soudržnost a území Evropy a Azylového a migračního fondu. Pro další informace doporučujeme sledovat internetové stránky řídicích orgánů příslušných operačních programů (MV ČR, MŠMT ČR, MMR ČR, MZ ČR a MPSV ČR).

K 30. 4. 2022 jsou vypsaný/přislíbeny tyto dotační tituly:

1. MV ČR

- Dotační titul **Projekty obcí na podporu integrace držitelů dočasné ochrany na lokální úrovni 2022** je určený lokálním samosprávám. Mezi podporované aktivity patří poradenství, aktivizační aktivity či přímá práce s držiteli dočasné ochrany. Termín podání žádostí je **do 15. 5. 2022**.

2. MMR ČR

- Program **Ukrajina – rozšíření ubytovacích kapacit** cílí na stavební úpravy (opravy, rekonstrukce) za účelem nouzového ubytování ukrajinských uprchlíků. Termín podání žádostí je **do 31. 5. 2022**.
- Dle Strategických priorit Vlády ČR by MMR ČR dále mělo vyhlásit dotaci na pořízení mobilních/modulárních domů.

3. MPSV ČR

- **Výzva Národního plánu obnovy Budování kapacit dětských skupin** cílí na zajištění dostatečné kapacity míst pro nejmenší děti v dětských skupinách. První kolo uzavírky příjmu žádostí je **20. 6. 2022**, druhé kolo uzavírky příjmu žádostí je **30. 11. 2022**.
- **Mimořádné dotační řízení na úhradu výdajů sociálních služeb souvisejících s pomocí osobám z území Ukrajiny** je určeno na pokrytí výdajů registrovaných poskytovatelů sociálních služeb v souvislosti s poskytováním sociálních služeb a zajištěním pomoci uprchlíkům. Termín podání žádostí je **do 29. 5. 2022**.
- Výzvy Operačního programu Zaměstnanost **Vytvoření kapacit nových dětských skupin v ČR mimo hl. m. Prahu (č.141)** a **Vytvoření kapacit nových dětských skupin v Praze (č.142)** cílí na vybudování/transformaci a provoz dětských skupin. Termín podání žádostí je v obou případech **do 8. 6. 2022 12:00**.
- MPSV připravuje **jazykové kurzy pro uprchlíky z Ukrajiny** (budou nabízeny a financovány prostřednictvím poboček Úřadu práce ČR).

4. MŠMT ČR

- Dotační titul na **Adaptační skupiny pro děti cizince migrující z Ukrajiny 2022** cílí na podporu socializace ukrajinských dětí v českém prostředí. Termín podání žádostí je **do 31. 5. 2022**.
- Dotační titul **Jazykové kurzy pro děti cizince migrující z Ukrajiny** podpoří intenzivní jazykové kurzy pro děti ve věku 14 až 18 let migrující z Ukrajiny. Termín podání žádostí je **do 31. 5. 2022**.

- 1.4 Proč integrovat migranty
- 3 Strategické řízení integrace v samosprávě
- 4 Integrace na úrovni obce
- 6 Komunikace s migranty
- 12.1 Místní strategie a projekty prevence kriminality

ROZCESTNÍKY POMOCI

STÁTNÍ SPRÁVA

- MV ČR: [Naši Ukrajinci](#)

NEZISKOVÝ SEKTOR

- [Stojíme za Ukrajinou](#)
- **Konsorcium nevládních organizací pracujících s migranty v ČR, z. s.:**
 - [Pomáhej Ukrajině](#)
 - [Nabídky pomoci většího rozsahu](#) (většinou od firem, složka je pravidelně aktualizovaná)

INFORMAČNÍ PORTÁLY A ZDROJE

EVROPSKÁ UNIE

- **European Committee of the Regions:** [Help Ukraine: Info-Support Hub](#)

STÁTNÍ SPRÁVA

- MV ČR: [Informace pro ukrajinské občany na území ČR v návaznosti na ruskou agresi na Ukrajině](#)
- MPSV ČR: [Pomoc občanům Ukrajiny](#)
Konsorcium nevládních organizací pracujících s migranty v ČR, z. s. shrnuje nejdůležitější informace na témata:
 - [přehled informací na webu MPSV](#)
 - [příspěvek pro solidární domácnost](#)
 - [přístup k sociální pomoci, zdravotní péči a vzdělávání pro držitele dočasné ochrany](#)
- Úřad práce ČR: [přehledně k humanitární dávce](#)

SAMOSPRÁVY

- **Hlavní město Praha:** [Hlavní město Praha pro Ukrajinu](#)

NEZISKOVÝ SEKTOR

- Uvítací informační balíček pro příchozí z Ukrajiny a pro ty, kdo uprchlíkům pomáhají ([česky](#); [ukrajinsky](#))
- **InBáze, z. s.:** [Ukrajina: aktuální informace pro občany](#)
- **Sdružení pro integraci a migraci, o. p. s.:** [Informace pro občany Ukrajiny](#)

METODICKÉ MATERIÁLY PRO SAMOSPRÁVY

STÁTNÍ SPRÁVA

- **Vláda ČR:** [Stanovení strategických priorit Vlády ČR ke zvládnutí uprchlické vlny související s invazí ruské federace na Ukrajinu](#)
- **MMR ČR:**
 - [Doporučení pro obce v oblasti integrace cizinců](#)
 - [Informace ke změnám smluv s ohledem na situaci na Ukrajině](#)
- **MF ČR:** [Informace pro obecní úřady ve věci prominutí místních poplatků uprchlíkům přicházejícím z Ukrajiny](#)

OSTATNÍ

- **Svaz měst a obcí české republiky:** [Metodické doporučení pro územní samosprávné celky k zajištění ubytovacích kapacit pro osoby přicházející z území Ukrajiny](#)
- **PAQ Research, z. ú., České priority, z. ú. a nezávislí autoři:** [Integrace ukrajinských uprchlíků v ČR 2022+](#)
- **Sdružení místních samospráv ČR, z. s.:** [Základní informace pro obce, které chtějí pomoci Ukrajině](#)
- **Strana zelených:** [Uprchlický manuál pro města a obce](#)

INFOLINKY S CELOSTÁTNÍ PŮSOBNOSTÍ

PROVOZOVATEL	KONTAKTY	CÍLOVÁ SKUPINA
MV ČR	tel.: +420 974 801 802 po–pá 8:00–20:00 so–ne 8:00–16:00, e-mail: ukrajina@mvcr.cz	všichni, kteří řeší situaci Ukrajinců v ČR
MZ ČR	tel.: +420 226 20 1221, volba č.2	všichni, kteří řeší zdravotní situaci Ukrajinců v ČR Po domluvě lze infolinku využít při tlumočení. Služba je anonymní a bezplatná, hradí se jen cena hovoru podle tarifu operátora.
PWC	tel.: +420 251 15 11 22 po–pá: 8:00–18:00	všichni, kteří řeší situaci Ukrajinců v ČR
Charita Česká republika	tel.: +420 731 432 431 e-mail: ukraina.info@charita.cz po, st, pá: 9:00–13:00 a 14:00–18:00,	Ukrajinci v ČR, zástupci úřadů a institucí, jež s nimi přicházejí do styku Po domluvě lze infolinku využít při tlumočení. Služba je anonymní a bezplatná, hradí se jen cena hovoru podle tarifu operátora.
Člověk v tísni, o. p. s.	tel.: +420 770 600 800, po–pá 9:00–17:00	Ukrajinci v ČR
OPU, z. s.	tel.: +420 228 229 942	Ukrajinci v ČR Linka je zprvu automatizovaná, v případě potřeby je volající přepojen na dobrovolníka.

ŠKOLSTVÍ A VZDĚLÁVÁNÍ

VZDĚLÁVACÍ A METODICKÉ MATERIÁLY

- Ukrajina žádá hostitelské země o podporu vzdělávání podle ukrajinských osnov – přehled doporučených materiálů je k dispozici zde:
 - [Educational Resources for Ukrainian Children](#) (ukrajinsky)
 - [Educational Resources for Ukrainian Children](#) (anglický překlad)Přehledy obsahují kalendáře s doporučeným obsahem studia pro žáky 1.–11. tříd, metodické materiály pro učitele, učebnice v pdf a videa. K dispozici jsou též platformy, které nabízejí živou distanční výuku a možnost konzultací.
- MŠMT ČR prostřednictvím portálu edu.cz:
 - [Vzdělávání ukrajinských dětí v ČR](#)
 - [Hlavní metodické materiály připravené MŠMT pro školy](#)
 - [Postup při zajištění financování nárůstu počtu dětí a žáků cizinců v MŠ a ZŠ](#)
 - [Jak na organizaci adaptačních skupin](#)
- Městská knihovna v Praze, Moravská zemská knihovna v Brně: [Knihovny Ukrajineč: Sdílená platforma materiálů pro práci s ukrajinskými dětmi](#)
- Centrum pro integraci cizinců, o. p. s.: [Materiály na výuku češtiny pro děti z Ukrajiny](#)

- **META, o. p. s.:**
 - Vzdělávání dětí v České republice – základní informace a první kroky ([česky](#), [ukrajinsky](#))
 - [Otázky a odpovědi pro pedagogy ke vzdělávání žáků z Ukrajiny](#)
- **Spolek Zaedno, z. s.:** [Ukrajinství Kamarádi](#), dvojjazyčná publikace pro nově příchozí ukrajinské děti
- **Společnost Aktivní žák:** [Česko-ukrajinské názvosloví](#)
- **Nakladatelství Fraus:** [Učebnice pro ukrajinské děti v ČR](#) (zdarma)
- **Učitelnice.cz:** [Výukové materiály pro ukrajinské děti](#)
- **ČT EDU:** [vzdělávací pořady s ukrajinskými titulky nebo v ukrajinštině a ukrajinské výukové materiály](#)

OSTATNÍ

- **Scioškoly a firma Ximilar:** [Portál Shkola: Mapa škol a školek](#)
- **NPI ČR:** [Letáky MŠMT pro ukrajinské rodiče](#)

ZDRAVOTNÍ PÉČE

KOMUNIKAČNÍ KARTY – ZDRAVOTNICTVÍ

- **MZ ČR:**
 - [Komunikační karty pro pacienty cizince a zdravotníky](#) (dětské lékařství, gynekologie a porodnictví, ošetrovatelství, vnitřní lékařství, seznam obtíží + strava)
 - [Komunikační karta pro Zdravotnickou záchrannou službu pro komunikaci s cizinci](#)
- **Česká lékárnická komora:** [Komunikační karta pro lékárenskou péči](#)

NABÍDKY POMOCI

- **Česká psychologická aliance pro globální změny:** [Psychologická pomoc Ukrajině](#) (adresář terapeutů, kteří nabízejí pomoc zdarma)
- **Lékaři pro Ukrajinu:** [Bezplatná lékařská péče pro uprchlíky z Ukrajiny](#)
- **Nadační fond Českého rozhlasu Světluška:** [Mimořádná finanční podpora pro osoby se zrakovým postižením zasaženým válkou na Ukrajině](#)
- **Asociace klinických psychologů České republiky, z. s.:** [Nabídka klinicko-psychologické péče osobám zasaženým válkou na Ukrajině](#)
- **Terapie.cz:** [Terapie zdarma pro lidi dotčené situací na Ukrajině](#)
- **Národní ústav duševního zdraví:** [Nabídka psychiatrické a psychologické péče](#)
- **Vládní výbor pro osoby se zdravotním postižením:** [Nabídka pomoci spolků osob se zdravotním postižením lidem se zdravotním postižením přicházejícím z Ukrajiny do ČR](#)

OSTATNÍ

- **MZ ČR:** [Postup poskytovatelů pracovnělékařských služeb a registrujících poskytovatelů v oboru všeobecné praktické lékařství při pracovnělékařských prohlídkách](#)
- **IQVIA:** [Nástroj sloužící k identifikaci českých a slovenských ekvivalentů ukrajinských léků na předpis](#)
- **ProFem, centrum pro oběti domácího a sexuálního násilí, o. p. s.:** [Informace o sexuálním násilí v ukrajinštině](#)
- **Lékaři pro Ukrajinu:** [Infekce Covid – informace pro pacienty \(česky/ukrajinsky\)](#)
- **MHMP:** [Letáky o zaměstnání lékařů a zdravotních sester z Ukrajiny](#) (informace o potřebných kvalifikacích, o postupu při jejich uznávání a o možnostech nástupu do práce)

JAZYKOVÁ VYBAVENOST A KOMUNIKACE

- **Konsorcium nevládních organizací pracujících s migranty, z. s.** (platforma pomahejukrajine.cz): [Slovníček CZ-UKR, UKR-CZ](#)
- **MV ČR a Slovo 21** (Adaptačně integrační kurzy Vítejte v České republice):
 - [Ukrajinsko-český glosář](#)
 - [Rusko-český glosář](#)
- **Organizace pro pomoc uprchlíkům, z. s.:** [Jak mluvit s lidmi zasaženými válkou](#)
- **Asociace učitelů češtiny jako cizího jazyka, z. s.:** [Přehled lektorů, kteří nabízejí bezplatnou výuku českého jazyka](#)
- [Volání pro Ukrajince](#) (Webová stránka či telefonní linka, které umožňují zprostředkování komunikace s podporou simultánního překladu mezi českým a ukrajinským jazykem během hovoru.)

ZAMĚSTNÁNÍ

- **Konsorcium nevládních organizací pracujících s migranty, z. s.:** [Rozcestník informací o zaměstnání](#) (základní odkazy, pracovní portály, pracovní agentury)
- Portál [Tymbe.cz](#): bezpečná platforma nabídky brigád; stránky a telefonní linka jsou v ukrajinštině
- Portál [www.jobs4ua.cz](#): platforma nabídek práce pro ukrajinské uprchlíky od prověřených českých zaměstnavatelů. Stránky jsou v českém i v ukrajinském jazyce, umožňují vyhledávání dle lokality a kvalifikace, k dispozici jsou také odpovědi na nejčastěji kladené otázky.

UBYTOVÁNÍ

- [Migraceonline.cz](#): [Základní otázky pro každého, kdo by chtěl nabídnout ubytování pro uprchlíky](#)
- **Praha.eu:** [Informace pro poskytovatele ubytování pro osoby přicházející z území Ukrajiny](#)
- **Konsorcium nevládních organizací pracujících s migranty, z. s.:** [Ubytování a první kroky v ČR](#)
- Jitka Barlová: Infografika [Ubytovali jste uprchlíky? Co dál?](#)

OSTATNÍ

- **MV ČR:** [Aktualizované počty osob s uděleným pobytovým oprávněním v souvislosti s válkou na Ukrajině](#)
- **Česko.digital a Mapotic:** [Mapa pomoci Ukrajincům v ČR](#)
- **Česká advokátní komora:** [Databáze advokátů poskytujících pro bono pomoc obyvatelům Ukrajiny](#)
- **Plzeňský kraj:** Leták [Pozor na nekalé praktiky](#) (ukrajinsky a česky): doprava z hranic, pracovní agentury, ubytování

